

Ἡ Γλυκοφιλοῦσα

Ἄς εἰσδύῃ μία μόνη ἀκτίς ἡλίου, ἅμα τῇ ἀνατολῇ, διὰ τοῦ θαμβοῦ φεγγίτου, εἰς τὸν πενιχρὸν θάλαμον, μὲ τοὺς τέσσαρας τοίχους ἀσβεστωμένους λευκοὺς, μὲ μίαν ψάθαν καὶ ἐπ' αὐτῆς μικρὸν ἀμαυρὸν κιλιμάκι στρωμένα ἐπὶ τοῦ πατώματος, μὲ δύο προσκεφαλάδες ἀκουμβημένας σύρριζα εἰς τοὺς τοίχους, ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς γωνίας τοῦ πυρός, ὅπου τέσσαρες ξηροὶ δαυλοὶ καὶ δύο μεγάλα ξύλα ὀρθὰ καίουσι καὶ βρέμουνσιν ἐπὶ τῆς ἐστίας.

Τοιοῦτος νὰ εἶναι ὁ χειμερινὸς θάλαμος, ἔχων τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς δυσμάς, συνεχόμενος μὲ ἄλλον βορεινὸν θαλαμίσκον, ὅστις νὰ εἶναι συγχρόνως δῶμα καὶ ἡλιακωτὸν καὶ ὑπερῶν. Κατεσκευασμένος μὲ πλίνθους, μὲ ξυλοτοίχους, στεγασμένος μὲ ξύλα καὶ μὲ κεράμους, ἀφάτνωτος, ἀνώροφος, εὐήλιος, ἀθέρμαστος, εὐήνεμος, σχεδὸν ὑπαίθριος, μὲ τὸ μόνον ὑψηλὸν καὶ πλατὺ παράθυρον, τὸ ἀπαῖνον εἰς ὅλον τὸν ῥυθμὸν τοῦ κτηρίου καί, χάριν πολυτελείας, μὲ πηχυαίαν ὕαλον, διὰ ν' ἀπολαύῃ τις ὀρθίος, εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Βορρᾶ, τὴν μεγάλην θέαν καὶ τὴν μεγάλην πάλην. Τοιαύτη θὰ ἦτο, χωρὶς νὰ παραβῶ τὴν δεκάτην Ἐντολήν, ἡ μόνη φιλοκτημοσύνη μου καὶ ἡ μόνη μου πλεονεξία.

Ὁ οἰκίσκος νὰ εἶναι κτισμένος ἐπὶ βράχου ὑψηλοῦ, ἐπὶ τοῦ μόνου ὑψηλοῦ βορεινοῦ βράχου, τοῦ προσφιλοῦς εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου. Ἐκεῖ ἀπλοῦται ἀτελείωτον τὸ πέλαγος, ἀνὰ τὴν ἀχανῆ ἕκτασιν ἀπὸ ἀκτῆς ἕως ἀκτῆς καὶ ἀπὸ κόλπου ἕως κόλπου, καὶ χαμηλώνει ὁ οὐρανὸς εἰς τὴν μίαν ἄκρην, τὴν ἀπωτέραν, διὰ νὰ περιπτυχθῇ ἐγγύτερον τὴν ἐσχατιὰν τῶν θαλασσῶν, ὁ σάπφειρος φιλῶν τὸν σμάραγδον, τὸ βαθύχλωρον ἀντασπαζόμενον τὸ γλαυκόν. Φυσᾷ ὁ Καικίας, κατερχόμενος ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Θράκης, καὶ ὁ Βορρᾶς παγερός ἀποσπᾶται μυριοπτέρυγος ἀπὸ τὸν νεφελοσκεπῆ καὶ χιονοστέφανον Ἄθω, καὶ ὁ Ἀργέστης ῥιγηλὸς κατεβαίνει ἀπὸ τὸν γεραρὸν Ὀλυμπον· φρίσσει τὸ κῦμα εἰς τὴν ἐπαφήν τῆς ψυχρᾶς πνοῆς, φρικιᾷ ὁ πορφυροῦς πόντος ἀπὸ τὴν κραταιὰν αὔραν, ῥυτιδοῦται ἡ θάλασσα ἀπὸ τὴν ἀλλεπάλληλον ῥαγδαίαν ῥιπήν, ἀγριαίνει τὸ πέλαγος, ὠρύεται μανιωδῶς ἡ καταιγίς, ῥήγνυται τὸ κῦμα εἰς τοὺς σκληροὺς αἰχμηροὺς βράχους. Συννεφοῦται ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τὰς μαύρας κάπας τῶν θυελλῶν, τὰς σωρευομένας ἐπάνω του, φαεινὸς στῦλος προκύπτει, ἐν ἀκαρεῖ ἐν μέσῳ ἀχανοῦς κυκεῶνος στροβίλων· ἰδοὺ, ἡ ἀκτίς θὰ διώξῃ τὸ ἔρεβος, ἡ γαλήνη θὰ ἐξώσῃ τὸν τυφῶνα. Ὁ φαεινὸς στῦλος ἦτο σίφων τρομακτικὸς,

σχεδὸν ὑπερφυῆς θέαμα, τὸ ὁποῖον ἐρρίζωσεν ἐν ῥιπτῇ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἔκορυφώθη ἕως εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ σίφων ἐξερράγη, ῥαγδαῖος ὄμβρος ἔλουσε καταπληκτικῶς τὴν γῆν καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς, ὁ ἄνεμος συνεμαζεύθη εἰς τὰ ἄντρα καὶ τὰς ἀγκάλας, ἡ Σκοτεινὴ Σπηλιὰ ἤχεϊ παρατεταμένως, μυστηριωδῶς, ἀπὸ τὴν κοπεῖσαν κολοβὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου, ἀπὸ ἀπειλὴν νέας μανίας, λυσσωδεστέρας τῆς πρώτης, ἀπὸ τῆς φοβεραῆς ἐν τῇ σιωπῇ συνωμοσίας τῶν στοιχείων. Τὸ Κακόρρεμα ἀντηχεῖ διακεκομμένως ἀπὸ τὴν δάνειον ἰαχὴν τῆς λαίλαπος, ἀπὸ τὴν καταρράκτωδὴ κάθοδον τοῦ χειμάρρου. Ἡ Νηρηΐς ἀνῆλθεν ἀπὸ τὸ ὑποβρύχιον ἄντρον τῆς, ἀνέβη εἰς τὸ ἀπάτητον ὕψος τοῦ αἰχμηροῦ βραχῶδους προβλήτος, καὶ ἄτρωτος αὐτὴ ἀπὸ τὸν ὄμβρον καὶ τὸν ἄνεμον, θεωρεῖ μειδιῶσα τὴν πάλιν τῶν στοιχείων. Ὁ Τρίτων, κολυμβῶν κάτω εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ βράχου, ἀνίσχει τὴν κεφαλὴν ἔξω τοῦ κύματος, καὶ προσβλέπει ἐρωτικῶς τὴν ὑψιβάτιδα καὶ ἀσύλληπτον δι' αὐτὸν ἄσπλαχνον νύμφην.

Ὁ ταῦρος τοῦ Θεοδόση, ὁ μονόκερος, ὁ φιλέρημος καὶ μελαγχολικός, καταβάς πρὸ μικροῦ, διὰ νὰ κάμη τὸν συνήθη περίπατόν του κάτω εἰς τὸ βαθὺ ῥεῦμα, τὸ κατερχόμενον δι' ἐλιγμῶν καὶ βράχων καὶ καταρράκτων εἰς τὸν Μικρὸν Γιαλόν, ἐξέβαλεν ἕνα θρηνώδη μυκηθμόν, εἶτα ἔμεινεν ἐξηπλωμένος, ἀπαθής, ἀκίνητος, δεχόμενος ἐπὶ τῶν νώτων ὄλον τὸν κρούον λουτήρα τῆς καταιγίδος. Ἐὰν ἔβλεπέ τι, ἔβλεπε τὰς ἀσπρομαύρας καλिकाτζούνας, μεγάλα θαλάσσια ὄρνεα, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῶν ἀνεχόντων μέσῳ τοῦ κύματος σκοπέλων, εἰς ἀπόστασιν ὀργυιῶν τινῶν ἀπὸ τῆς ξηραῆς, πολλοὶ ἐξέλαβον μακρόθεν ὡς γυναῖκας ἀνασκουμπωμένας καὶ ἀσπρομαυροβολουσας, αἵτινες ἤσυχολοῦντο νὰ βγάλουν πεταλίδας, κύπτουσαι ἐπὶ τῶν βράχων. Ἄλλ' ἦτο ἀδιάφορος καὶ πρὸς τὸ θέαμα τοῦτο, ὡς καὶ πρὸς ὅλα τὰ λοιπά.

Δύο γίδες τοῦ Στάθη τοῦ Μπόζα εἶχον λείψει τὴν πρωΐαν ἐκείνην ἀπὸ τὸν μικρὸν αἰπόλον. Εἶχαν ἐκπέσει, ἀποπλανηθεῖσαι, καὶ εἶχαν βραχωθῆ κάτω εἰς τὴν στενὴν πετρώδη κόγχην, τὴν σχηματιζομένην κατέμπροσθεν καὶ ὑποκάτω ἀπὸ τὸ ἱερόν βῆμα τῆς Παναγίας τῆς Γλυκοφιλούσης. Ἡ κόγχη ἐκείνη ἦτο καὶ δὲν ἦτο ἔσοχή, ἦτο καὶ δὲν ἦτο σπήλαιον. Σπήλαιον ἀστεγές καὶ ἔσοχή στεγανή. Ἡωρεῖτο ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, ἔχασκεν ἄνωθεν τοῦ πόντου. Κάτω βράχος, χιλίων ἑκατογχείρων ἀγκάλισμα, κρημνός, μόνον εἰς νυκτερίδας καὶ εἰς γλαῦκας βατός. Εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ βράχου τὸ κῦμα, πολλῶν ὀργυιῶν βόλισμα, φωκῶν κολύμβημα καὶ καρχαριῶν. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ βάλῃ τις εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι ἠδύνατο ἄνθρωπος νὰ καταβῆ εἰς τὴν φοβερὰν ἐκείνην αἰώραν, διὰ νὰ ἀνασύρῃ τὰς ἀποπλανηθεῖσας.

Αί δύο βραχωμένοι αἶγες, συνηθισμένοι ν' ἀναόριχῶνται εἰς ὅλους τοὺς κρημνοὺς, ν' ἀναπηδῶσιν ἐπάνω εἰς ὅλα τὰ χαλάσματα, εἰς ὅλους τοὺς ῥέποντας καὶ καταρρέοντας τοίχους, δὲν εἶχον ἐννοήσει, ὅτι ἔπεςαν εἰς παγίδα, τὴν ὁποίαν ὁ δαίμων τῆς ἀβύσσου εἶχε στήσει δι' αὐτάς. Ἡισθάνοντο καὶ αὐταί, ὡς ἄλογα κτήνη ὅπου ἦσαν, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γλυτώσουν ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ἦσαν βραχωμένοι.

Ἀφοῦ ἔφαγαν εἰς μίαν ὥραν ὅλην τὴν κάππαριν καὶ ὅλα τὰ κρίταμα καὶ τὰς ἀρμυρήθρας, ὅσαι ἦσαν φυτρωμένοι ἐκεῖ, ἔβλεπαν καλῶς, ὅτι, διὰ νὰ ξαναβοσκήσουν, ἔπρεπε νὰ περιμένουν ἑβδομάδας ἢ μῆνας τινάς, ἕως οὗ ξαναφυτρώσουν πάλιν ἄλλη κάππαρις καὶ ἄλλα κρίταμα. Τοῦτο τὸ ἔπαθαν, διὰ νὰ ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ μὴ ζητοῦν ποτὲ τὴν ἄδειαν τοῦ αἰπόλου, εἰς ὅλας τὰς κινήσεις των καὶ τὰ σκιρτήματά των. Καὶ διὰ νὰ μάθουν ἄλλην φορὰν, ἂν ἐπιθυμοῦσαν ν' ἀρμυρίσουν, νὰ εὐρίσκουν ἄλλον δρόμο, διὰ νὰ καταβαίνουν κάτω εἰς τὴν ἄμμον τοῦ αἰγιαλοῦ. Ἀλλὰ τώρα ἦτο πολὺ ἀμφίβολον ἂν θὰ ἐγλύτωνα, διὰ νὰ βάλουν γνῶσιν δι' ἄλλοτε.

Ἐπάνω εἰς τὸν βράχον ἦτο κτισμένον τὸ παρεκκλήσιον, μαστιζόμενον ἀπὸ θυέλλας καὶ λαίλαπας, λικνιζόμενον ἀπὸ τὸ ἀειτάραχον καὶ πολυῤῥοιβδον κῦμα, ναναριζόμενον ἀπὸ τὰ ἄσματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνεμος ἔψαλλε δι' αὐτὸ εἰς τοὺς σκληροὺς βράχους καὶ εἰς τὰ ἠχώδη ἄντρα. Οἱ τέσσαρες τοῖχοι ἴσαντο ἄκομη ἀρράγεις, πετροθεμελιωμένοι, σῶζοντες μικρὸν ἐπίχρισμα, ἀπὸ παλαιοῦ καιροῦ, περὶ τὴν μεσημβρινοδυτικὴν γωνίαν, χορταριασμένοι καὶ μαυροπράσινοι περὶ τὴν βορειοανατολικήν.

Ἡ στέγη, φέρουσα ἀκόμα ὀλίγας κεράμους καὶ πλάκας, ἐστηρίζετο ἐπὶ δοκοῦ μὲ πολλὰς ἀκτῖνας ἐκ σκληρᾶς καστανέας. Ὀλόγυρα εἰς τοὺς τοίχους, ὑψηλά, ἄνω τῶν ὑπερθύρων καὶ ὑπὸ τὰ γειῖσα τῆς στέγης, ὠραῖα μικρὰ πινάκια παλαιῶν χρόνων ἦσαν ἐγκολλημένα, σχηματίζοντα μέγαν σταυρὸν ἐπὶ τῆς χιβάδος τοῦ ἱεροῦ βήματος πρὸς ἀνατολάς, μετὰ ὑποποδίου εἰς σχῆμα ἀνεστραμμένου T ἐκ πέντε ἄλλων πινακίων, καὶ ἄλλους δύο σταυροὺς δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, ὑπερθεν τῶν δύο παραθύρων τοῦ χοροῦ, καὶ τέταρτον σταυρὸν ἄνωθεν τῆς φλιᾶς τῆς εἰσόδου, δυσμόθεν.

Τὰ ὠραῖα παλαιὰ πιατάκια ἦσαν ὅλα χρωματιστά, γαλάζια καὶ ὑποπράσινα καὶ κιτρινωπὰ καὶ λευκά, μὲ κλαδάκια καὶ μὲ λούλουδα καὶ μὲ ἀνθρωπάκια καὶ μὲ πουλιά, φιλοκάως καὶ κομψῶς διατεθειμένα, στίλβοντα εἰς τὸν ἥλιον, χάσμα τῶν ὀφθαλμῶν, κειμήλια ὑψηλὰ κείμενα, στερεὰ βαλμένα εἰς τὰς κόγχας των, ἀφελῆ ἀναθήματα, λείψανα παλαιῶν χρόνων, περισώσματα ἀρπαγῶν καὶ δηώσεων παντοίων, ὀλιγωτερον, φεῦ! ἀσφαλῆ ἀπὸ τῆς νεωτέρας ἀρχαιολογικῆς καὶ ἀρχαιοκαπηλικῆς μανίας. Καὶ ὁ ἀπλοῦς οὗτος στολισμὸς παρεῖχε μεγάλην χάριν, μεμιγμένην μὲ ἀρρήτον τρυφερὸν θέλημα, εἰς τὸ μικρὸν βραχοφυτευμένον παρεκκλήσιον, ἐμπνέων εἰς τὸν ἐπισκέπτην μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ διασκελίση τὸ κατώφλιον, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πενιχρὸν ναῖσκον, νὰ

ἀνάψη κηρίον, νὰ κάμη τὸν σταυρόν του, καὶ ν' ἀσπασθῆ εὐλαβῶς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Γλυκοφιλούσης, τῆς ζωγραφισμένης παρειὰν μὲ παρειὰν μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ ὑπερθέου Βρέφους της.

Καὶ πάλι κίνησα νάρθῳ, Χριστέ μου, στὴν αὐλή σου,
νὰ σκύψω στὰ κατώφλια σου τὰ τρισαγαπημένα,
ὅπου μὲ πόθο ἀχόρταγο τὸ λαχταρεῖ ἡ ψυχὴ μου,
καί, ἂν δὲν ἦτο ἄλλως πολυάσχολος ἀπὸ τὴν βιωτικὴν τύρβην (ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι τοιοῦτος, εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ἀκτὴν, ἔπρεπε νὰ εἶναι ζωέμπορος, ταξιδεύων διὰ ν' ἀγοράσῃ ἐρίφια), νὰ σταθῆ ν' ἀκούσῃ τὰς Μεγάλας Ὁρας καὶ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, ψαλλόμενα ἀπὸ τὸν μπαρμπ' Ἀναγνώστην τὸν Παρθένην, τὸν μόνον βοηθὸν τοῦ παπα-Μπεφάνη, εἰς ὅλας τὰς λειτουργίας, ὅσας ἐτέλει ἐκεῖνος, τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐξ εὐχῆς καὶ ταξίματος, κατὰ προτίμησιν, εἰς τὸ μικρὸν παρεκκλήσιον.

Ἡ σάρκα μου ἀναγάλλιασε σιμά σου κι ἡ καρδιά μου.

Τὸ χελιδόνι βρῆκε φωλιά καὶ τὸ τρυγόνι σκέπη
νὰ βάλουν τὰ πουλάκια τους, τὰ δόλια, νὰ πλαγιάσουν,
τὸν ἱερό σου τὸ βωμό, ἀθάνατε Χριστέ μου.

(ἔμμετρον ἀπόδοση τοῦ πγ' (83) Ψαλμοῦ)

Καὶ ὁ εὐσεβὴς προσκυνητὴς θὰ εὔρισκε μεγάλην γλύκαν καὶ παρηγορίαν ἀπὸ τὲς πίκρες τοῦ κόσμου, εἰς τὸ νὰ θεωρῆ μόνον τὴν πενιχρὰν κανδήλαν καίουσαν ἐμπρὸς εἰς τὴν ωραίαν εἰκόνα, τὴν ζωγραφισμένην ἀπὸ τὸν μακαρίτην Ἀθανάσιον τὸν Κεφαλαῖν, Ἡπειρώτην, ἄνδρα ἀγωνιστὴν, εὐπαίδευτον, πολὺγλωσσον, ὠρολογοποιὸν καὶ ζωγράφον, ὅστις ὅμως ὅλην τὴν ζωὴν του ὑπῆρξε, δημοδιδάσκαλος Γ' τάξεως, καὶ ἀπέθανεν ὑπερενενηκοντούτης, μὲ τὴν τριακοντάδραχμον σύνταξίν του.

Ἡ ωραία μικρὰ εἰκὼν, μὲ τὸ ὠχρὸν πρόσωπον τῆς Παναγίας ἐνούμενον κατὰ παρειὰν μὲ τὸ λευκὸν καὶ ἔνθεον πρόσωπον τοῦ λατρευτοῦ Βρέφους της, εἶχεν ἄφατον γλυκύτητα καὶ ἦτο καλλίστη ἔκφρασις τῆς μητρικῆς στοργῆς, τῆς γεννωμένης ὡς ἐκ πικρᾶς ῥίζης γλυκέος καρποῦ, εὐθύς μὲ τὰς ὠδῖνας τοῦ τοκετοῦ, καὶ συναυξανομένης μὲ τῆς ἀνατροφῆς τοὺς κόπους καὶ τὰς μερίμνας.

Καὶ ὁ φιλακόλουθος πιστὸς δὲν θὰ ὑστέρει τῆς ἀμοιβῆς διὰ τὴν εὐσεβῆ προσέλευσιν.

Κάλλιο μιὰ μέρα στὴ δική σ' αὐλή, παρὰ χιλιάδες·
στὸν ἥσκιο ἃς εἶμαι τοῦ ναοῦ σὰν παραπεταμένος
καλλίτερα, παρὰ νὰ ζῶ σ' ἀμαρτωλῶν λημέρια.

Δεξιά, ἐπὶ τοῦ τέμπλου, ἦτο ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Προδρόμου. Ἀριστερὰ ἡ Παναγία ἡ Γλυκοφιλοῦσα, ἡ προστάτις τῶν μητέρων, καὶ ὁ Ἅγιος Στυλιανός, ὁ φίλος καὶ φρουρὸς τῶν νηπίων.

Ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ τοίχου ὑπῆρχον ἀκόμη ὀλίγοι Ἅγιοι, ζωγραφισμένοι ἀπὸ παλαιοῦ καιροῦ. Ἄλλων ἦσαν ἐφθαρμένα τὰ πρόσωπα καὶ τὰ στέρινα, ἄλλων ἀσβεστωμένα τὰ σκέλη καὶ οἱ πόδες, ἀπὸ ἀτελεῖς ἀποπείρας ἐπιχρίσεως ἢ στολισμοῦ, ὑπὸ ἀμαθῶν εὐλαβῶν γυναικῶν. Ἦσαν ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος, ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν ἐγκύων, καὶ ἡ Ἁγία Μαρίνα, ἡ προστάτις τῶν ὠδινουσῶν. Εἶτα ἦσαν ὁ Ἅγιος Γεώργιος καὶ ὁ Ἅγιος Δημήτριος, μὲ τὰ χαντζάρια των, μὲ τὰς ἀσπίδας, τοὺς θώρακὰς των καὶ τὴν ἄλλην πανοπλίαν των. Καὶ ἡ Ἁγία Βάρβαρα καὶ ἡ Ἁγία Κυριακὴ μὲ τοὺς σταυροὺς καὶ μὲ τοὺς κλάδους τῶν φοινίκων εἰς τὰς χεῖρας. Ἦσαν καὶ οἱ Ὅσιοι, μὲ τὰ κουκούλια, μὲ τὰς λευκὰς γενειάδας των, μὲ τὰ κομβοσχοίνια καὶ τοὺς ἐρυθροὺς σταυροὺς των, ὁ Ὅσιος Ἀντώνιος καὶ Εὐθύμιος καὶ Σάββας.

Ἦτο ἐκεῖ καὶ ὁ Ὅσιος Ποιμὴν ὁ ἀσκητὴς, μὲ τὸ λόγιόν του «ὁ Ποιμὴν τέκνα οὐκ ἐγέννησε»· καὶ μὲ τὴν ἀπάντησίν του εἰς τὸν Ἀνθύπατον, προκειμένου περὶ ζωῆς ἢ θανάτου τοῦ ἀθῶου ἀνεψιοῦ του, «εἰ μὲν εὖρης ἔνοχον, κόλασον αὐτόν, εἰ δὲ ἀθῶον, ὡς θέλεις πράξον». Ἦτο καὶ αὐτὸς ἐκεῖ, προστάτης οὐδὲν ἦττον καὶ φρουρὸς τῶν ἀκάκων καὶ τῶν παιδίων. Ἦτο καὶ ὁ Ὅσιος Μωϋσῆς, ὁ Αἰθίοψ, «ἄνθρωπος ὄψιν καὶ θεὸς τὴν καρδίαν». Μωϋσῆς δεῦτερος εἶχε χαράξει τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ὅταν διεκολύμβησε δις καὶ χιαστὶ τὸν Νεῖλον, κρατῶν ἐπὶ τῶν ὀδόντων τὴν μάχαιραν, μὲ σκοπὸν νὰ φονεύσῃ τὸν ἐχθρόν του καὶ μὴ ἐπιτυχῶν αὐτόν, ἐπανέπλευσε, κρατῶν δύο κριοὺς ζωντανούς, διὰ τῶν ῥωμαλέων βραχιόνων του, ὑπεράνω τοῦ ῥεύματος. Καὶ ὁ λήσταρχος ἐγένετο ἅγιος, καὶ ὑπῆγε νὰ εὖρη τὸν ἄλλον παλαιὸν ὁμότεχνόν του, ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον, ὡς λέγει ἡ παράδοσις, εἶχε θηλάσει ποτὲ εἰς τὴν ἔρημον, κατὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον φυγὴν, ἐν καιρῷ τῆς βρεφοκτονίας, ἡ Παναγία.

Δεξιὰ τῶ εἰσερχομένῳ, καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν θύραν, ἴστατο, παρὰ τὴν γωνίαν τοῦ μεσημβρινοῦ τοίχου, ἡ Ἁγία Ἀναστασία ἡ φαρμακολύτρια, κρατοῦσα μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τὸ μικρὸν τῆς ληκύθιον, τὸ περιέχον τὰ λυτῆρια ὅλων τῶν μαγγανειῶν καὶ τῶν ἐπωδῶν καὶ τῶν φίλτρων, ὡς νὰ προσέφευρεν αὐτὸ εἰς τὰς εὐσεβεῖς προσκυνητρίας, καὶ νὰ ἔλεγεν: «Ἐλᾶτε· ἐγὼ εἶμαι, ποὺ χαλνῶ τὰ μάγια».

Τὸ παρεκκλήσιον ἐώρταζε, τῇ 26 Δεκεμβρίου, τὴν Σύναξιν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἦτοι τὰ Ἐπιλόχεια.

Λεχοῦς ἀμώμου, ἀνδρὸς μὴ γνούσης λέχος.

Κάτωθεν τῆς εἰκόνας, ἐπὶ λευκῆς μεταξοῦφοῦς ποδιᾶς, ἐφαίνοντο ἀνηρτημένα παιδάκια, καὶ μόνον παιδάκια, ἀσημένια, ἐξαιρέσει ἑνὸς μόνου ἀργυροῦ τεμαχίου, τὸ ὁποῖον ἔφευρεν ἄλλο σχῆμα, ζῶου, ὁμοίου σχεδὸν μὲ ἄρνα κερασφόρον ἢ μὲ ἔριφον. Ἐπὶ τινος ἀφράκτου ἐρμαρίου, εἰς τὸν ἀριστερὸν τοῖχον, ἔβλεπέ τις διάφορα ἀντικείμενα, οἷον στεφάνους ἀνδρογύνων (νεκρῶν ἴσως ἀνδρογύνων) τυλιγμένους ἐντὸς λευκῆς σκέπης, τεμάχια βαπτιστικῶν καὶ

κουκουλίων ἀπὸ τὸ βάπτισμα βρεφῶν, ὡς καὶ γυμνά κόκκαλα ἀκόμη, καὶ τρυφερὰ λευκὰ κρανία μικρῶν παιδίων.

Τὰ παιδάκια, τὰ ἀνηρτημένα ἐπὶ τῆς λευκῆς ποδιᾶς, ἦσαν ὁμοιώματα μικρῶν παιδίων, ταχθέντα ἀπὸ τὰς μητέρας, ὅταν τὰ μικρὰ των ἦσαν ἄρρώστα, εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Γλυκοφιλοῦσαν, τὴν μητέρα τοῦ θείου Βρέφους, καὶ προσφερθέντα εἰς τὸν ναόν της, μετὰ τὴν ἴασιν τῶν ἀρρώστων. Τὸ ὁμοίωμα τοῦ μικροῦ ζώου ἦτο καὶ αὐτὸ βεβαίως ἀπὸ τάξιμον. Καὶ οἱ στέφανοι τῶν ἀνδρογύνων ἦσαν ἀφελῆ ἀποθέματα καὶ μνημόσυνα ἀτυχῶν συνοικεσίων, γενόμενα ὑπὸ τῆς μητρὸς, ἣτις ἐπέζησεν, ἔρημη καὶ ἄχαρη, εἰς ἀνάμνησιν θυγατρὸς, ἣτις ἀπέθανεν ἴσως λεχώ, εὐθύς μετὰ τὸν πρῶτον τοκετόν, ἀφιερῶματα καὶ ταῦτα εἰς τὴν προστάτιδα τῶν λεχῶν, τὴν Παναγίαν τὴν Γλυκοφιλοῦσαν. Καὶ τὰ τεμάχια τῶν βαπτιστικῶν καὶ κουκουλίων ἦσαν καὶ ταῦτα ἐνθύμια παιδίων, ἀποθανόντων εὐθύς μετὰ τὸ βάπτισμα, καὶ τὰ λευκὰ κόκκαλα καὶ τὰ κρανία τὰ τρυφερὰ ἦσαν ἄσπιλα λείψανα παιδίων, τὰ ὅποια εἶχεν εὐδοκήσει νὰ καλέσῃ ἐνωρὶς εἰς τὸν Παράδεισον πλησίον τοῦ Υἱοῦ της, τοῦ εἰπόντος: «Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά», ἡ Παναγία ἢ Γλυκοφιλοῦσα.

Τὰ στέφανα τοῦ γάμου καὶ τὰ βαπτιστικὰ κουκούλια τοῦ μικροῦ παιδιοῦ, τὰ εἶχε φέρει εἰς τὸν ναῖσκον ἢ θειᾶ Ἀρετῶ, ἢ Χρονιάρα, ἢ ἀφιλοκερδῆς νεωκόρος καὶ πρόθυμος διακοσμήτρια ὄλων τῶν ἐξωκκλησιῶν. Ἦρχετο τακτικά, δύο φορὰς τὴν ἐβδομάδα, ἀπὸ τὸ καλυβάκι της, τὸ ὅποϊον ἀπεῖχεν ἡμισείας ὥρας δρόμον ἀπὸ τὴν ἔρημον ἀκτὴν, ἦρχετο διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Παναγίαν τὴν Γλυκοφιλοῦσαν, καὶ τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους καὶ τὸν Ἅγιον Νικόλαον, καὶ ὅλα τὰ παρεκκλήσια, τὰ κτισμένα ἐπάνω εἰς τοὺς ἀγρίους μονήρεις βράχους, διὰ ν' ἀνάψῃ τὰ κανδήλια καὶ νὰ προσευχηθῇ εἰς τοὺς Ἁγίους. Ἐκατοικοῦσε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς της, τοῦ συχωρεμένου, εἰς τὸν ἐξοχικὸν οἰκίσκον, σιμὰ εἰς τὸ Πυργί, ἐπάνω εἰς τὴν Ἁγίαν Ἐλένην, ἀνάμεσα εἰς τὸ Κακόρρομα, καὶ εἰς τὸ Μεγάλο Ὀρμάνι. Εἶχε τὴν μικρὰν περιοχὴν της, μὲ τὸν ἐλαιῶνα, τὴν ἄμπελον, τοὺς μικροὺς κήπους καὶ τὸν ἀγρὸν καὶ ἀπ' ἐκεῖ οἰκονομοῦσε τὸ καθημερινόν της, κι ἐζοῦσεν αὐτὴ καὶ τὰ ἐγγόνια της, υἱοὶ τοῦ μεγάλου υἱοῦ της, ὁ πρῶτος εἰκοσαετής, ὁ δεύτερος δεκαεπταετής, καλλιεργοῦντες τὴν γῆν.

Οἱ γονεῖς των εἶχον ἀποθάνει νέοι, πρὸ δεκαπενταετίας καὶ πλέον. Ἡ μάμμη των αὐτὴ τοὺς ἀνέθρεψεν, αὐτὴ τοὺς εἶχεν ἀναστήσει, αὐτὴν ἐγνώριζαν μητέρα. Ἡ θειᾶ Ἀρετῶ ἦτο καλὴ χριστιανή, καὶ δὲν εἶχε κάμει κακὸ εἰς καμμίαν γειτόνισσαν, καὶ ὅμως ὑπέφερε πολλὰς δυστυχίας εἰς τὴν ζωὴν της. Ὁ χάρος τὴν εἶχε κατατρέξει, καὶ ἂν δὲν εἶχε καὶ τὰ δύο ἐγγόνια της, θὰ ἦτον ἐρήμη εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὅμως εἰς ὅλα ἔλεγε, Δόξα σοι ὁ Θεός. Εἶχε καὶ μίαν κόρην, τὴν

Ἀλεξανδρῶ, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ὑπανδρεύσει πρὸ τριῶν ἐτῶν, νέαν εἴκοσι ἐτῶν, μὲ τὸν Κωνσταντὴ τὸν Ντάναν. Καὶ εἰς αὐτὴν εἶχε δώσει καλὰ μαθήματα καὶ τὴν ἔκαμε νὰ εἶναι ἀπὸ πολλὰς συνομηλικούς της φρονιμωτέρα. Τῆς ἔδιδε συμβουλὰς ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῆ, ἐὰν ἐπέζη ἐκεῖνη. «Ζήσης, χρονίσης, θυγατέρα, τῆς ἔλεγε, ποτέ σου νὰ μὴ ζηλέψης τὸ ξένο στολίδι, νὰ μὴ πῆς κακὸ γιὰ τὴ γειτόνισσα, νὰ μὴ κοιτάζης τί κάνει ἡ πλαγινὴ σου, νὰ μὴ βάλης μαναφούκια, νὰ μὴ ξευχηθῆς, νὰ μὴ βλαστημήσης».

Καὶ ἄλλα ἀκόμη τῆς ἔλεγε. Πλήν, ἐκεῖνη, ἡ πτωχὴ, δὲν εἶχε τύχην νὰ ζήσῃ, διὰ νὰ βάλῃ εἰς προᾶξιν ὅλας τὰς καλὰς ταύτας συμβουλὰς. Προχθὲς ἀκόμη τὸ παρθενικὸν ἄνθος εἶχεν ἀνοίξει ἐρυθρόν. Χθὲς ἔγινε νύμφη, τὴν ἄλλην ἡμέραν μήτηρ, λεχώ, νεκρά. Καὶ ὅμως ἡ θειὰ Ἀρετὴ δὲν ἦτο στρίγγλα· καὶ ὅμως, ἀφοῦ ἐπὶ δέκα ἔτη τῆς ἔδιδεν εὐχὰς καὶ συμβουλὰς, ἀρχίζουσα πάντοτε ἀπὸ τὴν φράσιν αὐτὴν, «Ζήσης-χρονίσης, θυγατέρα», τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἔγινε νύμφη ἐκεῖνη, ὀργισθεῖσα ἡ μήτηρ ἀπὸ περισσὰς ἴσως ἀπαιτήσεις τοῦ γαμβροῦ ὡς πρὸς τὴν προῖκα, ἀπὸ διαφορουμένην ἴσως καὶ παθητικὴν στάσιν τῆς κόρης, τίς οἶδεν ἀπὸ τί, τέλος τῆς εἶπεν εἰς τὸν θυμὸν της ἐπάνω, «Νὰ μὴ χρονίσης!». Καὶ πράγματι δὲν ἐχρόνισε.

Καὶ ὅμως ἡ γραῖα δὲν ἦτο κακῆς ψυχῆς· καὶ ὅμως εἶχε καταρασθῆ τὴν κόρην της «νὰ μὴν τὴν εὖρη ὁ χρόνος!». Καὶ δὲν τὴν ἠῦρεν ὁ χρόνος. Καὶ ἀφοῦ ἀπέθανεν ἐκεῖνη, δέκα ἡμερῶν λεχώ, ἀπέθανε καὶ τὸ παιδίον, δωδεκαήμερον, ἀφοῦ ἐβαπτίσθη, ἡ θειὰ Ἀρετὴ, τὴν ὁποῖαν τινὲς τῶν καλῶν γειτονισσῶν εἶχαν ἐπονομάσει ἡ «Χρονίστρα», καὶ ἄλλαι πάλιν τὴν ἔλεγον ἀπαισίως ἡ «Ἀχρόνιασθη» καὶ πάλιν ἄλλαι τὴν ὠνόμαζον εὐφῆμως ἡ «Χρονιαρά», ἔλαβε τὰ στέφανα τοῦ γάμου, ἔκοψε καὶ μέρος ἀπὸ τοὺς «φωτεινοὺς χιτῶνας» καὶ τὰ «κουκούλια ἀγαλλιᾶσεως» τοῦ μικροῦ, καὶ τὰ ἔφερεν ἀφιέρωμα εἰς τὸν ναῖσκον τῆς Παναγίας. Ἔλαβε καὶ τὴν μεταξωτὴν χρυσοκέντητον νυμφικὴν στολὴν τῆς ἄμοιρης, καὶ τὴν προσέφερεν ὅλην εἰς τὸν παπα-Μπεφάνην, τὸν συνήθη ἱερουργὸν τοῦ παρεκκλησίου.

Καὶ τὸ μὲν κόκκινον ἐκ μεταξωτῆς σκέπης ὑποκάμισον μὲ τὴν τραχηλιὰν καὶ τὰ μανίκια, κεντητὰ ἐκ χρυσοῦ, τὸ ἔκαμε στιχάριον, διὰ νὰ τὸ φορῆ ὁ ἱερεὺς ποδηῆρες, ὅταν προσφέρῃ τὰς λογικὰς θυσίας. Τὸ δὲ ποδογύρι τοῦ φουστάνιου, ὀλόχρυσον, τρεῖς σπιθαμάς, παρὰ δύο δάκτυλα, πλατὺ, μὲ ἀδράς ἐκ χρυσοῦ κλάρας καὶ μὲ ἄνθη, τὸ ἔκαμεν ἐπιτραχήλιον, διὰ νὰ τὸ φορῆ ὁ λειτουργὸς τὰς καλὰς ἡμέρας. Τὴν δὲ χρυσοῦν ζώνην, μὲ τὰ ἀργυρά, τορνευτὰ καὶ ἀμυγδαλωτὰ τσαπράκια, τὴν ἔκαμε περιζώνιον, διὰ νὰ τὸ ζώνεται ὁ ἱεροφάντης περὶ τὴν ὀσφύν του. Καὶ τὰ χρυσοῦφαντα προμάνικα, τοῦ βαβουκλιοῦ, τὰ ἀναδιπλωμένα περὶ τὰς ὠλένας τῶν νυμφῶν, τὰ ἔκαμεν ἐπιμάνικα, διὰ νὰ συστέλλῃ ὁ θύτης τοὺς καρπούς τῶν χειρῶν του, ὅταν ἐν φόβῳ ἔμελλε νὰ προσφέρῃ τὰ ἅγια. Καὶ τὸ ὠραῖον πολὺπτυχον φόρεμα, τὸ χαρένιο, μὲ τὸ γλυκὸ βυσσινὸ χρῶμα καὶ τὸ ὁποῖον ἔκαμνε νερὰ-νερὰ εἰς τὸ βλέμμα, τὸ ἔκαμε φαιλόνιον, διὰ νὰ σκέπη ὁ

ἱερεὺς τὰ νῶτα καὶ τὸ στέρον του, ὅταν ἴσταται ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ
θυσιαστηρίου.

Καὶ ὅλην αὐτὴν τὴν ἀλλαξιὰν τῶν ἱερῶν ἀμφίων, τὴν εἶχε προσφέρει εἰς τὸν
παπα-Μπεφάνην, τὸν συχνὸν λειτουργὸν καὶ σχεδὸν ἐφημέριον τοῦ μικροῦ
βορεινοῦ παρεκκλησίου. Καὶ δύο φορὰς τὴν ἐβδομάδα ἔπαιρνε τὸ ραβδάκι τῆς εἰς
τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ τὸ καλαθάκι τῆς εἰς τὸν ἀγκῶνα τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος
καί, ὀδηγοῦσα καὶ μίαν ἀμνάδα καὶ μίαν αἶγα, τὰς ὁποίας ἔβοσκεν ἢ ἰδία,
κατήρχετο ἀπὸ τὸ Μεγάλο Ὀρμάνι, καὶ ἔφθανεν εἰς τὴν κρημνώδη
θαλασσόπληκτον ἀκτὴν, κι ἐπήγαινε ν' ἀνάψῃ τὰ κανδήλια τῆς Παναγίας τῆς
Γλυκοφιλοῦσης.

Εἶχε σιγήσει ὁ φοβερός τυφὼν, καὶ εἶχε κοπάσει ἡ λαῖλαψ, καὶ ἡ θάλασσα
ἔβραζεν ἀκόμη μὲ ὑπόκωφον βοήν, δεχομένη τὰ χωματόχροα καὶ θολὰ ρεύματα
τῶν χειμάρρων, καὶ ὁ ἄσπιλος πόντος εἶχε μιανθῆ ἀπὸ τῆς γῆς τὰς ὕλας. Ὁ ἥλιος
εἶχε φανῆ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ οὐρανοῦ, τὰ σύννεφα εἶχαν συμμαζευθῆ εἰς μίαν
ἄλλην γωνίαν. Ὁ ταῦρος τοῦ Θεοδόση, ὁ φιλέρημος, μὲ τὸ ἐν κέρατον (εἶχε χάσει
τὸ ἄλλο πρὸ ἐτῶν, ὅταν ἦτο νέος ἀκόμη, εἰς μάχην μὲ ἄλλον ταῦρον),
ἐξηκολούθει νὰ βλέπῃ τὰς καλικάτζούνας, αἵτινες εἶχον κατέλθει πρὸ ὀλίγου,
τίς οἶδεν ἀπὸ ποίαν ἀνήλιον σπηλιάν, ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν φοβερῶν ἀλιπλήκτων
βράχων, καὶ ἔκαμναν ὡς νὰ ἐβουτοῦσαν τὰ ῥάμφη ἐπιπολῆς τοῦ κύματος, καὶ
ἐτίναζαν τὰ πτερά, διὰ νὰ στεγνώσουν, καὶ πάλιν ἔκαμναν ὡς διὰ νὰ βουτήξουν.
Τέλος ἐβούτηξαν ὅλαι ἐν σώματι, καὶ ἀνελθοῦσαι εἰς τὸ κῦμα, ἤρχισαν νὰ
πλέωσι κανονικῶς, ὡς μικρὸς στολίσκος, τελείως ὠργανισμένος, ἡγουμένης
μιᾶς, εἶτα δευτέρων ἐρχομένων δύο, καὶ ἀκολουθουσῶν τῶν λοιπῶν, δέκα ἢ
δώδεκα, δύο μόνον οὐραγῶν ἐπομένων. Ὁ ταῦρος ἀφῆκε μακρὸν μυκηθμόν,
ἐσηκώθη καὶ αὐτός, ἐτίναξε τὰ μέλη, καὶ στραφείς ἤρχισε ν' ἀνέρχεται τὸ ρεῦμα,
ἐπιστρέφων εἰς τὴν στάνην τοῦ Θεοδόση, ὡς ἔκαμνε καθημερινῶς, ὅταν δὲν
εἶχεν ἐργασίαν.

Αἱ αἶγες τοῦ Στάθη Μπόζα, αἵτινες εἶχον καταυλισθῆ, ἐνόσω διήρκει ἡ
καταιγίς, ὑποκάτω εἰς τὸ μέγα Κιόσκι, τὸ σφζόμενον ἀκόμη, τοῦ παλαιοῦ ἐρήμου
χωρίου, ὅπου τὸ πάλαι συνήρχοντο ὅλοι οἱ προεστοὶ καὶ ἐβουλεύοντο περὶ τῶν
κοινῶν, ἐξῆλθον καὶ αὐταὶ διὰ νὰ βοσκήσωσιν, ἅμα ἡ καταιγίς ἔπαυσε. Καὶ δύο
ἐξ αὐτῶν εἶχον ξεκαμπίσει, καὶ εἶχον ἀπομακρυνθῆ, καὶ κατέβησαν ἀπὸ ἓνα
ὑψηλὸν κυρτὸν βράχον, καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν μικρὰν κόγχην, κάτωθεν τοῦ ἱεροῦ
βήματος τῆς Παναγίας τῆς Γλυκοφιλοῦσης, ὁπόθεν ἀρχίζει ὁ φοβερός κάθετος
κρημνὸς εἰς τὴν θάλασσαν, διακοσίων ὀργυιῶν ὕψος, κι ἐκεῖ, ἀφοῦ ἐβόσκησαν
ὅλα τὰ κρίταμα, ὅσα ἠῦραν, ἐβραχώθησαν κι ἔμειναν, μὴ δυνάμεναι πλέον ν'
ἀναβῶσιν. Ἐβραχώθησαν καθὼς βραχώνεται ἡ μεγάλη χονδρὴ ἀπετουριά μὲ τὸ

μέγα ἄγκιστρον καὶ μὲ τὸ γενναῖον δόλωμα εἰς τὸ θαλάμι, κάτω εἰς τὸν πυθμένα, εἰς τὰ ἀνεξερεύνητα βάθη, ἀνάμεσα εἰς βράχους ῥιζωμένους καὶ εἰς φήκη καὶ ὄστρακα. Καὶ τὸ μὲν δόλωμα τὸ ἔφαγεν ὁ πελώριος ὀρφὸς ἢ ἡ σμέρνα, ἢ παρδαλὴ καὶ μαυρειδερὴ, ἢ ἀντιπαθὴς καὶ ἄπιαστη, τὸ ἄγκιστρον ἐβραχώθη κάτω εἰς τὸ θαλάμι, καὶ δὲν βγαίνει πλέον, ἢ δὲ ἀπετουνιά τραβᾶται καὶ τεντώνεται καὶ κόπτεται καὶ ὁ ψαράς μένει μὲ δύο πήχεις σπάγγον εἰς τὴν χεῖρα.

Ὅμοίως καὶ ὁ Στάθης ὁ Μπόζας, ὁ βοσκός, ἔμεινε μὲ τὸ μικρὸν κοπάδι του κολοβὸν καὶ ἀκρωτηριασμένον ἅμα ἔχασε τὰς δύο αἰγας, τὰς ὁποίας ἔβλεπεν, ἰστάμενος ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου, κρατῶν τὴν ὑψηλὴν μαγκούραν του, καὶ ὁ ἦσκιος του ἔπιπτε μακρὸς ἐμπρὸς του, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἐφαίνετο πέραν, εἰς μεγάλην ἐξοχὴν τοῦ βράχου, μόλις διακρινομένη καὶ χανομένη, καθόσον ὁ ἥλιος ἐχαμήλωνεν ὅλον ἐν εἰς τὴν δύσιν. Τὰς ἔβλεπε φυλακωμένας εἰς τὴν φοβερὰν πτυχὴν τοῦ κρημνοῦ, παρὰ τρίχα εἰς αὐτὸ τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου, καὶ τὰς ἐκάλει εἰς μάτην, διὰ τῶν καταληπτῶν εἰς ἐκεῖνας συνθηματικῶν μονοσυλλάβων.

— Ἄι, ἄϊ! ὄϊ! Ψαρή! ὦ, χῶ, Στέρφα!

Εἰς μάτην ἢ Ψαρή καὶ ἡ Στέρφα εἶχαν καθίσει ἀδρανεῖς, ἀνάλητοι, ἀναίσθητοι, καὶ οὐδ' ἀπήντων διὰ βελασμοῦ εἰς τὰς προσκλήσεις τοῦ βοσκοῦ.

Καὶ ὁ Στάθης ἔκυπτε καὶ ἔκυπτε πρὸς τὴν ἀβυσσον, ἀφειδῶν τῆς ἰδίας ψυχῆς του, περιφρονῶν τὸν ἴλιγγον, προκαλῶν τὴν σκοτοδίνην, διὰ νὰ τὰς ἴδῃ καλλίτερον. Καὶ τὰ δύο ζωντανὰ πράγματα ἴσταντο καὶ ἐκάθηντο καὶ ἔκαμπτον τὰ γόνατα ἐπὶ τῆς στενῆς προβολῆς τοῦ βράχου, καὶ μόνον ἡ μία, ἡ Ψαρή, ἀπήντησε τέλος διὰ παραπονετικοῦ βελάσματος εἰς τὰς προσκλήσεις τοῦ κυρίου της.

Ἡ ἄλλη, ἡ Στέρφα, οὔτε φωνὴν ἐξέβαλεν, οὔτε κίνημα ἔκαμεν, οὔτε ἐσκεπετέο τι περὶ ὅλης τῆς θέσεως τῶν πραγμάτων.

— Δὲν μὲ μέλει γιὰ τὴν Στέρφα, εἶπε, τέλος, στενάζων ὁ βοσκός. Τὴν Ψαρή ἄς ἡμποροῦσα νὰ γλυτώσω!...

Ὁ μπαρμπ' Ἀναγνώστης ὁ Παρθένης, ὅστις εἶχε φθάσει ἀρτίως, κι ἐκάθητο ἐπὶ τῆς πεζούλας, ἔξωθεν τοῦ ναῖσκου τῆς Παναγίας, περιμένων νὰ ἔλθῃ ὁ παπα-Μπεφάνης, διὰ νὰ διαβάσῃ τὸν ἐσπερινὸν -ἦτο δὲ τότε ἡ ἡμέρα τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τρίτη ἀπὸ τῶν Χριστουγέννων- ἐπρότεινε γνώμην, ὅτι ἔπρεπε νὰ πάρουν λεπτὸν ἀλλὰ γερὸν σχοινί, νὰ κάμουν θηλειάν, τεχνικά, εἰς τὴν ἄκρην καὶ νὰ τὸ ῥίψουν κάτω, διὰ νὰ τραβήξουν τὰς δύο αἰγας. Ἡ θεῖα Ἀρετὴ ἢ Χροιάρα εἶπε νὰ κατεβάσουν διὰ σχοινίου μεγάλην ὑπερμεγέθη κοφίναν, καὶ νὰ σείουν τὸ σχοινίον τοιούτῳ τρόπῳ, ὥστε νὰ εἶναι ἐλπίς νὰ ἔμβῃ τέλος ἡ μία γίδα πρῶτον, εἶτα ἡ ἄλλη μέσα εἰς τὴν κοφίναν, καὶ οὕτω νὰ τὰς ἀνασύρουν, τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην. Ἡ θεῖα Ἀρετὴ διηγεῖτο, ὅτι παρόμοιόν τι εἶχε συμβῆ καὶ εἰς τὸν παπποῦν της πρὸ ἐξῆντα χρόνων, καὶ ὅτι τὸ μέσον τοῦτο ἐπέτυχε τότε.

Ὁ Κωνσταντῆς ὁ Περηφανάκιας, συνάδελφος τοῦ Στάθου, ἐξέφερε γνώμην, ὅτι ἔπρεπε νὰ πάρουν μέγα χονδρὸν ἄγκιστρον ὡσὰν ἀρπάγην, νὰ τὸ δέσουν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ σχοινίου, καὶ εἰς τὸ ἄγκιστρον ἐπάνω νὰ περάσουν κλαδιά καὶ χόρτα καὶ βλαστάρια, καὶ διὰ τοῦ δολώματος τούτου νὰ ἐφελκύσουν τὰς δύο αἶγας, ὥστε ἐνῶ αὐταὶ θὰ ἐμασοῦσαν τὴν ὀρεκτικὴν τρυφερὰν βοσκήν, τὸ ὄξυ ἀκονημένον ἄγκιστρον θὰ ἦτο πιθανὸν νὰ χωθῆ μέσα εἰς τὸ κατωσάγονον τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης γίδας, καὶ τότε, αἱματωμένας μὲν, ἀλλὰ σωσμένας, θὰ τὰς ἐτραβοῦσαν ἐπάνω.

— Δὲν εἶναι προκοπή, εἶπεν ἀποφασιστικῶς ὁ Στάθου ὁ Μπόζας· ἔλα νὰ μὲ καλουμάρετε κάτω, νὰ ἰδῶ τί θὰ κάμω...

Ἡ θειὰ Ἀρετὴ ἤρχισε νὰ κάμνη πολλοὺς σταυρούς, ἐξισταμένη διὰ τὸν τολμηρὸν λόγον τοῦ βοσκοῦ.

— Ποῦ νὰ σὲ κατεβάσουν, γυιέ μ', Στάθου μ', ἔλεγε· πῶς νὰ σὲ κατεβάσουν! Ποῦ θὰ πᾶς; ποῦ θὰ πατήσης;

Ὁ μπαρμπ' Ἀναγνώστης ὁ Παρθένου ἔτανύσθη, ἀκουμβῶν εἰς τὸν τοῖχον τῆς ἐκκλησίτσας, εἰς τὸ προσήλιον, καὶ ἀφῆκε παρατεταμένον θορυβῶδες χάσμημα, ἠνωμένον μετὰ στεναγμοῦ.

Ὁ Κωνσταντῆς ὁ Περηφανάκιας ἤρχισεν εὐγλώττως ν' ἀποτρέπη τὸν Στάθου τὸν Μπόζαν·

— Δὲ βολεῖ, νὰ σ' πῶ, Στάθου, ἀπ' λέει, οὐ λόους, τάχα, νὰ ποῦμε. Γλέπ'ς κεῖ δὰ κάτ' εἶν' οἱ γίδις στριμουμένες κι οἱ δύο, τουλόου σ' ποῦ θὰ πατήσης νὰ τσ' δέσης, νὰ τσ' ἀνεβάσης ἀπάν';

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔφθασε καὶ ὁ παπα-Μπεφάνης, μὲ τὴν λευκὴν του γενειάδα, μὲ τὸ κοντὸν τρίχινον ῥάσον του, καὶ μὲ τὸ μαῦρον σάλι του περὶ τὸν λαιμόν. Ἐμαθε τὸ συμβάν, ἤκουσε τὸ σχέδιον τοῦ Στάθου, κι ἔσεισε τὴν κεφαλὴν·

— Ἀποκοτιά, εἶπε, μεγάλη ἀποκοτιά.

— Ἀποκοτιά, μαθέ, ἐπανέλαβε καὶ ἡ θειὰ τὸ Ἀρετῶ.

Συγχρόνως δὲ κατέβη εἰς τὸν νοῦν τῆς μία ἰδέα·

— Ἀμμή σὰν τὸ ἀποφασίσσης, γυιέ μ', κάμε τὸ σταυρό σ', καὶ τάξε τίποτε στὴν Παναγιά, νὰ σὲ φυλάξη.

— Ἐταξα ἐγὼ μέσα μου, εἶπεν ὁ Στάθου· ἔταξα νὰ τῆς τὴν πάγω ἀσημένια τὴ μιὰ γίδα, σὰν τὴν γλυτώσω, τὴν Ψαρή. Τὴν Ψαρή ἄς γλύτωνα!

Ὁ ἱερεὺς ἔκαμε διαφοροῦμενον νεῦμα.

— Δὲν εἶναι πρέπον, εἶπε, νὰ παρακινουῦμεν τοὺς ἄλλους νὰ τάζουν... Τὸ τάξιμο εἶναι προαιρετικόν... «Ὅση πέφυκεν ἢ προαίρεσις», ποὺ λέει καὶ τὸ τροπᾶρι... Μὰ ἄς εἶναι... ἂν ἤθελε νὰ κάμη καμμιά λειτουργία...

Τὴν τελευταίαν φράσιν τὴν εἶπε παραπονετικῶς, μέσα του. Εἶτα ἐπανέλαβε·

— Καὶ τὸ καλλίτερο ποὺ ἔχει νὰ τάξη κι αὐτὸς κι' ὅλοι τους εἶναι νὰ μὴν ἀφήνουν τὰ γίδια τους νὰ μβαίνουν μέσα εἰς τὰ ξωκκλήσια καὶ νὰ γεμίζουν βιοβιλιές... Νὰ εἶναι προσεκτικώτεροι καὶ νὰ ἔχουν περισσότερον σέβας... Νὰ μὴν πατοῦν τὰ

ξένα κτήματα μὲ τὰ κοπάδια τους καὶ τρώγουν τὶς ἐλιές καὶ τὰ θηλιάσματα τῶν
χριστιανῶν. Αὐτὰ πρέπει νὰ τάξη.

—Τάζω, εἶπε ὁ Στάθης.

—Καλά, νᾶχης τὴν εὐχή... Τώρα, ἂν σὲ καλουμάρουν, ἔχε θάρρος.

—Ἡ εὐχή σ', παπά μ'.

Ἐφαίνετο ἀποφασισμένον, ὅτι ὁ Στάθης θὰ κατεβιβάζετο διὰ σχοινίου εἰς τὸν
βράχον, διὰ νὰ ζητήσῃ τὰς δύο χαμένες αἰγας του. Μόνον ὁ Περηφανάκας
ἔλαβε πάλιν τὸν λόγον·

—Νὰ σ' ὀρίσου, ἀπ' λέει οὐ λόους, παπά μ', νὰ σ' πῶ, Στάθη μ', αὐτό, τὶ λογαῖτε,
εἶναι, ἀποῦπε κι ἡ ἀϊωσύνη τ', ἀπ' λέει, κι ἡ θειά τ' Ἀρετώ, μιγᾶλ' ἀπουκουτιά.
Ἔνα πάτ' μα εἶναι κειδὰ μέσα, ἔν' ἀπλόχερο χοῦμα κι δυὸ δάχτ' λα κουτρώνι, ποῦ
θὰ πατήσ', πῶς θὰ πιάσ' τσ' γίδις νὰ τσ' δέσ', ἀπ' λέει οὐ λόους, νὰ σ' ὀρίσου,
παπά μ';

—Ἐγὼ δὲν τὸν παρακινῶ νὰ κατέβῃ, εἶπεν ὁ ἱερεὺς... Εἰς πράγματα τόσον λεπτά,
ὅπου ἀποβλέπουν τὴν ζωὴν καὶ τὸ συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου, κανεὶς δὲν πρέπει
ν' ἀναγκάζῃ τὸν ἄλλον. Ὁ ἴδιος θὰ δώσῃ λόγον.

—Κὶ λές, παπά μ', σὰν πάθω τίποτα, θὰ πάω κολασμένος; ἠρώτησεν ὁ Στάθης.

—Αὐτὸ ὁ Θεὸς τὸ ξέρει, εἶπεν ὁ ἱερεὺς. Ἔσεῖς, οἱ πλιότεροι, εἴσθε ἀλιβάνιστοι.
Δὲν ζυγώνετε σ' ἐκκλησία!

—Κάθε κακὸ φεύγει ἐψιθύρισεν ὁ μπαρμπ' Ἀναγνώστης ὁ Παρθένης, ὅστις εἶχε
σηκωθῆ ἀπὸ τὴν πεζούλαν, καὶ ἴστατο, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς βακτηρίας του, ἔξω
τῆς θύρας τοῦ ναῖσκου.

—Κανεὶς σας δὲν ἦρθε νὰ ἐξομολογηθῆ αὐτὲς τὶς ἡμέρες. Ἄχ! οἱ γονεῖς σας δὲν
ἦσαν τέτοιοι... Ἄχ! οἱ παλιοί, οἱ παλιοί!

—Οἱ παλιοί, οἱ πρωτινοί, ἦταν ἀνθρώποι, εἶπεν ἐπιβεβαιωτικῶς ἡ θειά τὸ Ἀρετώ.

—Ἐγὼ δὲν εἶμαι καὶ τόσον φευγάτος ἀπ' τὰ θεῖα, παπά, εἶπε παραπονετικῶς ὁ
Στάθης.

—Ἐσὺ ἔχεις κάποια μικρὴ διαφορά... Μὰ ἀκόμα, ἀκόμα...

—Ἐχομε ταμένα, μαζὺ μὲ τὸν Κωνσταντὴ τὸν Ἄγγουρο, νὰ ξανακτίσουμε καὶ
τὴν ἐκκλησίσα τ' Αἰ-Παντελεήμονα... Τὴν εἶχε ὄνειρέψῃ τοῦ Κωνσταντῆ ἡ
γυναῖκα.

—Ἄμποτε, ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ἀξιώσῃ, εἶπεν ὁ ἱερεὺς.

—Μακάρι, ἄξιός ὁ μισθός σας, εἶπε καὶ ἡ θειά τὸ Ἀρετώ.

Ὁ Ἀγκούτσας δὲν ἦτο ἰδιοκτῆτης ποιμνίων, οὔτε γεωργός, οὔτε κἄν βοσκός, οὔτε οἰκίαν εἶχεν, οὔτε φαμιλιάν, τίποτε. Ἦτο πλάνης, ἄστεγος. Πότε ἐδούλευε μὲ ἡμεροκάματον σιμὰ εἰς τοὺς κολλήγας, τοὺς καλλιεργητάς, πότε ἔμβαινε παραγυιὸς εἰς τοὺς βοσκούς διὰ νὰ φυλάγῃ τὰς αἶγας. Τὸν περισσότερον καιρὸν ἐγύριζεν ἀπὸ μάνδραν εἰς μάνδραν, ἀπὸ καλύβι εἰς καλύβι, ἀπὸ κατάμερον εἰς κατάμερον, χωρὶς ἐργασίαν, καὶ τοῦ ἔδιδαν οἱ ποιμένες ξινόγαλα κι ἔτρωγε. Κἄποτε τοῦ ἔλεγαν·

— Δὲν πᾶς, καημένε Ἀγκούτσα, νὰ βγάλῃς τίποτε πεταλίδες κάτω στὸ γιαλὸ ἢ τίποτε καβουράκια, κάτω στὸ ῥέμα μέσα.

Τοῦτο ἦτο ἀσφαλὲς σημεῖον, ὅτι τὸν ἔδιωχναν. Ὁ Ἀγκούτσας τὸ ἐκατάλαβαινε κι ἔφευγε.

— Καλὰ πού μοῦ τὸ θύμισες, ἔλεγε.

— Κι ἦτανε μεγάλο πρᾶγμα νὰ τὸ θυμηθῆς;

— Ὅχι· μὰ κάνει ζέστη· τόση ζέστη.

Καὶ θὰ ἦτο μόνον Μάρτιος· πλὴν ὁ Ἀγκούτσας δὲν ἤμποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ τὴν ζέστην.

Ἐλεγεν, ὅτι τοῦ κάκου, ἀδύνατον ἦτο νὰ κάμῃ τις δουλειὰ τὸ καλοκαίρι. Καὶ ὅλος ὁ καιρὸς, ἐκτὸς ὀλίγων ἐβδομάδων, μοιρασμένων σποραδικῶς εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας μῆνας, ἦτον καλοκαίρι.

Ἐφευγε λοιπὸν ἀπὸ κάθε στάνην, ὀπόθεν τὸν ἔστελλαν νὰ βγάλῃ πεταλίδες. Καὶ δὲν ἐπήγαινε μὲν νὰ βγάλῃ πεταλίδες, ἀλλ' ἐπήγαινε εἰς ἄλλην στάνην, εἰς ἄλλο κατάμερον.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην συνέβη ὁ Ἀγκούτσας νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν Στάθην τὸν Μπόζαν. Καὶ ἀφοῦ τὸν ἐνθυμήθη, ἦλθε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ.

Εὔρε δὲ τὴν ομάδα τῶν ἑπτὰ ἢ ὀκτῶ ἀνθρώπων, ἔξω τῆς θύρας τοῦ ναῖσκου τῆς Παναγίας, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἡ θειὰ τὸ Ἀρετῶ ηὔχετο εἰς τὸν Στάθην νὰ εἶναι ἄξιος ὁ μισθός του.

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ Ἀγκούτσας.

Ὁ Περηφανάκιας, τοῦ ὁποίου ἡ γλῶσσα ἦτο καταληπτὴ εἰς τὸν Ἀγκούτσαν, τοῦ διηγήθη ἐν ὀλίγοις τὰ τρέχοντα.

Ὁ Ἀγκούτσας, μὲ τὸ ἡλιοκαὲς καὶ ῥικνὸν πρόσωπον, μὲ τὰ πυκνὰ ἀκτένιστα μαλλιά, ἔμεινε σύννοφρος ἐπ' ὀλίγα δευτερόλεπτα, καὶ εἶτα εἶπε·

— Τί μ' δίνεις, Στάθη, νὰ κατιβῶ ἐγὼ νὰ σ' τσ' ἀνεβάσω;

— Θὰ κατεβῶ ἐγὼ, ἀπήντησεν ὁ Στάθης.

— Τουλόου σ', Στάθη, ἔεις γ' ναῖκα καὶ πιδιά... Ἄφσε νὰ κατιβῶ ἐγὼ, ἀπ' δὲν ἔχου στοὺν ἥλιο μοῖρα.

Ὁ Στάθης ἐσιώπα.

— Νὰ μ' δώσης ἐμένα τὴ μιὰ γίδα, τὴν Ψαρή, κι νὰ μὲ καλουμάρετε κάτ', νὰ κατεβῶ νὰ τσ' ἀνεβάσου.

—Τὴν Ψαρή ἐγὼ τὴν ἔταξα στὴν Παναγία, ἀπήντησεν ὁ Στάθης.

Ὁ Ἀγκούτσας ἔδειξεν, ὅτι δὲν ἐνόει.

—Τὴν ἔταξα ἀσημένια, ἀπήντησεν ὁ Στάθης. Ἡ Ψαρή ἔμενα μ' χρειάζεται.

Ὁ Ἀγκούτσας ἔμεινε ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς σύννου.

—Ἄς εἶναι, μ' δίνεις τὴ Στέρφα... Καλὴ εἶναι καὶ ἡ Στέρφα... Ἄ δὲ βρῶ νὰ τὴν πουλήσω νὰ κάμω χαρτσ' λήκι, τὴν ξεφαντώνουμε κανένα μεσ' ἔμερι μὲ τὴν παρέα, ἐδῶ.

—Θὰ κατεβῶ ἐγὼ, ἀπήντησεν ἰσχυρογνώμων ὁ Στάθης. Ἐλᾶτε, παιδιά, νὰ μὴ χασομεροῦμε.

Ἐφεραν μακρὸν σχοινίον δέκα ὀργυιῶν. Ἐδεσαν τὴν μίαν ἄκρην εἰς μέγαν κορμὸν πελωρίου σχοίνου, θάλλοντος δίπλα εἰς τὸ παρεκκλήσιον. Ὁ Στάθης ἔλαβε τὴν ἄλλην ἄκρην, ἔκαμε θηλειάν, κι ἐδέθη μοναχὸς τοῦ ὑπὸ τὰς μασχάλας.

Τρεῖς ἄνδρες, ὁ Περηφανάκιας, ὁ ἄλλος βοσκὸς, ὅστις ἦτο ὁ Ντάνας, ὁ συμπέθερος τῆς θειᾶ Ἀρετῶς, καὶ ὁ Ἀγκούτσας, ὅστις δὲν ἐμνησικακεῖ διὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς προσφορᾶς τοῦ, κρατοῦντες σφιγκτὰ τὸ σχοινίον, ἔκαλουμάρισαν σιγὰ-σιγὰ τὸν Στάθη εἰς τὸ ἰλιγγιῶδες κενόν, εἰς τὸν τρομακτικὸν κρημνόν, εἰς τὴν αἰώραν τῆς ἀβύσσου.

Ὁ Στάθης εἶχεν ὠχριάσει κατ' ἀρχάς. Ἐκαμε τρεῖς σταυρούς, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ὄψιν τοῦ. Κατέβαινε κάτω, ταλαντευόμενος, προσπαθῶν νὰ ψαύῃ μὲ τὰς χεῖρας καὶ μὲ τοὺς πόδας τὸν βράχον.

Μίαν φορὰν ἐκτύπησε τὸ δεξιὸν πλευρόν, ὅχι πολὺ σφοδρῶς, κατὰ τοῦ βράχου.

—Ἀγάλια-ἀγάλια! μαλακά, παιδιά· ἐκέλευεν ὁ Ἀγκούτσας. Λάσκα, λάσκα· καλούμα!

—Ποῦ ἔμαθες πῶς μιλοῦν οἱ καραβάδες, διαόλ' Ἀγκούτσα; εἶπεν ὁ Περηφανάκιας.

—Σιώπα, μὴ βλαστημᾶς, λάσκα· λάσκα.

Ὁ Στάθης κατέβαινε εἰς τὸ κενόν, σφίγγων τοὺς ὀδόντας, ἀνοιγοκλείων τὰ ὄμματα, κρατούμενος σφιχτὰ ἀπὸ τὸ σχοινίον. Δὲν ἐφαίνετο νὰ ἐδειλίασε.

—Κοίταξέ τόνε πῶς κατεβαίνει, εἶπεν ὁ Ντάνας, σὰ νύφη καμαρωμένη.

Τέλος ὁ Στάθης ἐπάτησεν ἐπὶ τῆς ἐσοχῆς τοῦ βράχου.

Ἐκάθισε καλῶς, συνεμαζεύθη μὲ τὰ δύο σκέλη περιβάδην, ἐπὶ τῆς Ψαρῆς, ἥτις ἐβέλασεν ἅμα τὸν εἶδεν. Ἐλυσε τὴν θηλειάν ἀπὸ τὰς μασχάλας τοῦ, ἔδεσε καλὰ τὴν Ψαρὴν περὶ τὸ στέρονον, καὶ ὑπὸ τοὺς προσθίους πόδας. Ἐκαμε σημεῖον, καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες ἄνωθεν τοῦ βράχου ἤρχισαν νὰ ἀνασύρῳσι σιγὰ-σιγὰ τὴν Ψαρὴν.

Μετὰ δέκα λεπτά τῆς ὥρας κατῆλθε πάλιν κενὸν τὸ σχοινίον.

Ὁ Στάθης ἔδρασε τὴν Στέρφα, καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες ἀνέσυραν αὐτήν.

Ἡ Στέρφα τότε μόνον ἐδοκίμασε νὰ ἐκβάλῃ βελασμόν, ὅταν ἤρχισε νὰ ταλαντεύεται εἰς τὸ κενὸν μὲ τὸ σχοινίον.

Ὁ Στάθης ἔμεινε μοναχὸς του ἐπὶ δέκα λεπτά τῆς ὥρας, χωρὶς τὴν Ψαρήν καὶ χωρὶς τὴν Στέρφα.

Κατὰ τὰ δέκα ταῦτα λεπτά ὑπέφερε φοβερῶς. Ὁ ἴλιγγος ἤρχισε νὰ τὸν καταλαμβάνῃ. Ἐκλείει τὰ ὄμματα διὰ νὰ μὴ ζαλίζεται.

Ἔσφιγγε τὰ δόντια. Ἔλεγε τὸ Πάτερ ἡμῶν, τὸ Θεοτόκε Παρθένε, καὶ δύο ἀκόμη προσευχάς, ὅσας ἤξευρε.

Ὁ ἄνεμος, ὁ σφοδρὸς ἄνεμος τοῦ μεγάλου κενοῦ καὶ τοῦ πελάγους, ἐφύσα μετὰ βοῆς εἰς τὰ ὦτα του. Ἀνέπνεε δυνατὰ, ἤσθμαινε, καὶ ἡ καρδία του ἔπαλλε σφοδρῶς.

Τέλος ἐφάνη τὸ σχοινίον.

Ὁ Στάθης τὸ ἔδραξε πεταχτὰ, ἐδέθη σπασμωδικῶς, ἐσφίχθη. Ἐξέχασε νὰ σείσῃ τὸ σχοινίον, διὰ νὰ δώσῃ σημεῖον εἰς τοὺς ἄνδρας.

Πλὴν ἐκεῖνοι ἠσθάνθησαν τὸ βάρος, καὶ ἤρχισαν νὰ τραβοῦν.

Ὁ Στάθης ἀνέπεμψεν ἔνθερμον, ἐσχάτην προσευχὴν ἀγωνίας, ἐκρατήθη μὲ τρεμούσας χεῖρας ἀπὸ τὸ σχοινίον, καὶ ἀφέθη εἰς τὸ κενόν.

Ἐταλαντεύετο σφοδρῶς. Ὁ ἄνεμος εἶχε δυναμώσει. Ἐκτύπησε, δύο ἢ τρεῖς φορές, τὴν κεφαλὴν, τοὺς ὦμους καὶ τοὺς πόδας εἰς τὸν βράχον.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ βράχου, εἶχε ξεπιάσει ἤδη τὰς χεῖρας ἀπὸ τὸ σχοινίον. Ἦτο λιπόθυμος, ἀδρανὲς σῶμα, ὠχρὸς καὶ μόλις ἀναπνέων.

Οἱ ἄνδρες τὸν ἔλυσαν, τὸν ἐπλάγιασαν ὑπὸ τὸν σχοῖνον, τοῦ ἔδωκαν νὰ πῖν ῥοῦμι, καὶ τὸν ἔβρεξαν μὲ νερό.

Εὐτυχῶς, δὲν ἐβράδυνε νὰ συνέλθῃ.

Ἡ Ψαρὴ ἦτο ἐκεῖ, καὶ τὸν ἐζέσταινε μὲ τὴν πνοήν της.

Ἡ Στέρφα ἴστατο ὀλίγον παραπέρα, καὶ ἐκοίταζεν ἠλιθίως.

Ἡ θειὰ Ἀρετὴ ἐθαύμαζε καὶ ἔλεγεν ἀκόμη·

— Τί ἀποκοτιά! Τί ἀποκοτιά!

Ὁ ἱερεὺς, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν μπαρμπ' Ἀναγνώστη τὸν Παρθένην, εἶχε ψάλει τὴν μικρὰν παράκλησιν ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Γλυκοφιλούσης.

Ὁ Περηφανάκιας ἔλεγε·

— Νὰ σᾶς ὀρίσου, βρὲ πιδιά, πουτέ μ' δὲν εἶδια τέτοιου προᾶμα, ἀπ' λέει οὐ λόους. Κακὴ δ' λειά, νὰ σᾶς πῶ, βρὲ πιδιά!

Ὁ Ἀγκούτσας ἐκοίταζε μετὰ πόθου τὴν Στέρφα.

— Ἄξιζεν, ἄξιζεν, εἶπε μέσα του· θὰ τ' νὲ ξεφαντώναμε μιὰ χαρά!

Ὁ Ντάνας εἶπε·

—Κι εἶδιατε πῶς κατέβαινε, σὰν καμαρωμένη νύφη. Κι τώρα ζαλίστηκε τὸ παιδί·
δὲν πειράζει, περαστικὰ νᾶναι.

Ὅταν συνῆλθεν, ὁ Στάθης ἔκαμε τὸν σταυρόν του, ἐστράφη πρὸς τοὺς ἄνδρας
καὶ εἶπε·

—Τώρα, τὴν Ψαρή τὴν ἔταξα ἀσημένια στὴν Παναγία, καὶ θὰ τὴν δώσω... Μά,
ὡς τόσο, ἓνα κατσικάκι, ποὺ μοῦ βρίσκεται ἀκόμα ἀπ' τὰ πρῶτα γεννητούρια,
ἀξίζετε, θὰ σᾶς τὸ θυσιάσω. Ἐλᾶτε, παιδιά, πᾶμε στὸ μαντρί νὰ σᾶς φιλέψω.

(1894)